המטיילין בפסח מפני שהחתם שהה עליהן ומתמלאן ואחתום אחד
ובייתום שמו היה לו דפוס אחד מטייר והיה מושיב לחזום את
הסריקין והוא מטייר מיד אמר להם אפשר יעשנה בדפוס ויקבענה
מיד אמרו לו א"כ יאמרו כל הסריקין
אסורין וסריקי ביתום מותרין והכא
נמי יאמרו כל האחין אסורין ואלו
מותרין" : איזורו מוכיח עליו. האיזור
תמיד הוא קבוע בחלוקו וכשהוא
פושט חלוקו ולובש אחר אינו טמא
האיזור מזה וקובעו בזה וזה שאין לו
אחר מכבסו עם איזורו והרוחה כשהוא
מכבסו ואיזורו עמו יודע שאין לו
חלוק אחר ולכך הוכיחו חכמים :
מתני' טיפת חלב שנפלה על
החתיכה . בתוך הקדירה על אחת
מן החתיכות ולא הגיעה את הקדירה
ולא נחלק טעם הטיפה אלא לאותה
חתיכה בלבד : **אם יש בה בנותן טעם**
באותה חתיכה כלומר שאין באותה
חתיכה לבדה ששיש לבטל הטיפה
מיד נאסרת החתיכה ובשאר חתיכות
הקדירה לא חייבי חנא דמתני' ובגמרא
פליגי בה אם חוזרת לאותה חתיכה
ואוסרתן לו לאו : **יגיע את הקדירה** .
הגיעה בה מיד קודם שקבלה החתיכה
טעם מן הטיפה דהשתא נתערבה
הטיפה בכולן : **אם יש בה בנ"ט**
באותה קדירה . כלומר אין כח בטיפה
לאסור כולן אלא"כ יש בנ"ט ליתן בכל
הקדירה : **גמ'** אמר אביי טעמו ולא
ממשו בעלמא דאורייתא . הא דאסרינן
בכל איסורין משנתנו טעם בהיתר
אע"פ שאין אוכל ממש כגון סילוק
האיסור ואין כאן אלא טעמו דאורייתא
היא דגמרינן מבשר בחלב דאסריה
רחמנא באכילה כדגמרינן לקמן (דף
קט:) מלא תבשל שלשה פעמים
האמורים בתורה ואע"ג דכי מסלק
זה מתוך זה לאחר בשולו אין כאן אלא
הטעם ומיהו גמרינן לכל איסורין
במה מצינו : **דאי ס"ד** . בכל שאר
איסורין טעמו דרבנן היא דלא גמרינן להו מבשר בחלב : **מ"ט לא**
גמרינן מיניה משום דחדוש הוא . דשניהם מין היתר זה לבדו וזה לבדו
וכשנתערבו נאסרו ועוד שדרך בשול נאסרו בלא אכילה הילכך לא
גמרינן חומרא מיניהו : **אי חדוש הוא** . אמאי קתני מתני' דבטיל
טעמא בלא נותן טעם נמי אסור דהא חדושא חדיש ביה רחמנא ואפי'
כל דהו דהא בשר בחלב הוא אלא ש"מ לאו חדושא דאכהי קפיד
רחמנא דומיא דכלאי הכרם דמתסרי נמי משום כלאי הערובה דכיון
דלאו חדוש הוא גמרינן ליה (נעיל דף לח.) מזרוע בשלה דמיסתברי כל
כמה דליכא טעמא : **אמר ליה רבא** . לעולם אימא לך חדוש הוא
ודקאמרת אע"ג דליכא טעמא ליתסר דהא ליכא למגמריה מזרוע בשלה
על כרחך בנופיה גלי קרא דבעינן טעמא מדלא אסרתו תורה אלא דרך
בשול שאסר הבשר להתבשל בחלב ואין לך כגון זו שלא יתן טעם : **אמר**
רב . **הא דתנן** במתניתין אם יש בטעם באותה חתיכה (ה) לאסור
את כל הקדירה ו) דכיון דנאסרה החתיכה היא עצמה כולה נעשית איסור ואוסרת כל החתיכות כולן ואפילו יש בהן כדי לבטל החתיכה כולה
נאסרות כולן : **מפני שהן מינה** . ורב סבר לה כרבי יהודה דאמר מין במינו לא בטיל : **לימא פליגא אדרבא דאמר** . בפ' גיד הנשה (נעיל דף ק:)
קסבר רבי יהודה כל מין ומינו ודבר אחר שעשה מינו כלומר מין דאיסור שנתערב עם מינו ובשאינו מינו דהיתר סלק את מינו דהיתר כמי
(ג) שאינו מועיל לא לבטלו לאיסור דמין במינו לא בטיל ולא חוספת הוא עוסף עליו להיות שניהם איסור ולא יוכל מין האחר לרבות עליו
ולבטלו אלא סלקהו כאילו אינו כאן וירבה שאינו מינו של היתר על האיסור ויבטלו והכא נמי יש כאן רובא שיוכל לבטל את כל החתיכה
הנאסרת ואמאי אוסרת : **ברובא עבה** . דק דק של בשר ושומן דכוליה מין בשר הוא : **ומאי קסבר** . רב בתבשר לבחתכו באיסור שנבלע
בהיתר ונתן בו טעם ואסרו וחזר וכישל ההיתר הזה עם היתר אחר שתבשר האיסור הנבלע בזה ליסחט ממנו וליתלק בהיתר האחרון
ואין בו כשיעור לאסור את האחרון : **אי קסבר** . היתר גם הראשון מפני שנבלע האיסור ממנו ולכתחלה הוא דאסור שאין מבטלין איסור
לכתחלה ומיהו דיעבד שרי לאכול אף הראשון : **אמאי חתיכה נעשית נבלה** . הא אפשר היא ליחסט ממנה וליתלק לאחרים שלא קבלו ממנה
כלום ואין לו לאסור עד שיתן האחר טעם בכולן דליכא למימר אפשר ליסחט מזה ולילבע בזה שהרי כולן שוין בטעמו ואיזה תחיר ואיזה
תאסור : **אלא קסבר** . משנאסרה החתיכה שוב אין לה היתר בסחיטה ואשמועינן אף ההיתר שבה נעשה איסור להיות כאן שיעור גדול
לאסור אחרים הרבה : **מותר** . אף הראשון שנאסר : **בשר אסור** . שנתן החלב טעם בו :

חלב

כל הסריקין אסורין וסריקי ביתום מותרין
התם הא אמר מר בר רב אשי איזורו מוכיח
עליו : **מתני'** "טיפת חלב שנפלה על
החתיכה אם יש בה בנותן טעם באותה
חתיכה אסור "ניגיע את הקדרה אם יש
בה בנותן טעם באותה קדרה אסור :
גמ' אמר אביי טעמו ולא ממשו בעלמא
דאורייתא דאי סלקא דעתך דרבנן מבשר
בחלב מאי טעמא לא גמרינן דחדוש הוא
אי חדוש הוא אף על גב דליכא נותן טעם
נמי אמר ליה רבא *דרך בשול אסרה
תורה אמר רב *כיון שנתן טעם בחתיכה
חתיכה עצמה נעשית נבלה ואוסרת כל
החתיכות כולן מפני שהן מינה אמר ליה
מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא מבדי
רב כמאן אמר לשמעתיה כרבי יהודה
דאמר מין במינו לא בטיל לימא פליגא
אדרבא *דאמר רבא קסבר רבי יהודה כל
שהוא מין ומינו ודבר אחר סלק את מינו
כמי שאינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו
אמר ליה אי דנפל ברוטב רכה הכי נמי הכא
במאי עסקינן דנפל ברוטב עבה ומאי קסבר
אי קסבר אפשר לסוחטו מותר חתיכה אמאי
נעשית נבלה אלא קסבר אפשר לסוחטו
אסור דאיתמר רב ורבי חנינא ורבי יוחנן
דאמרי אפשר לסוחטו אסור שמואל ורבי
שמעון בר רבי וריש לקיש דאמרי אפשר
לסוחטו מותר וסבר רב אפשר לסוחטו
אסור והאיתמר כזית בשר שנפל לתוך
יורה של חלב אמר רב "בשר אסור וחלב
מותר ואי סלקא דעתך אפשר לסוחטו אסור
חלב

[ד"ה אם יש]

נה א ב מיי' פ"ע מה"מ מאכלות אסורות פ"ו מ' י סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' לג סעיף ג :

נו ג מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סעיף ח :

מבשר בחלב מ"ט לא גמרינן
כו' . וא"ת הכא משמע
דנפקא ליה לאביי טעם כעיקר מבשר
בחלב ואילו בפ' אלו עוברין (פסחים
דף מד:) ובפ' ג' מינין (מיר דף נז.) פליגי
ר' עקיבא ורבנן למר נפקא ליה טעם
כעיקר ממשרת ולמר מניעולי עובדי
כוכבים ואביי דאיירי בהיתר סוגיא
משמע דידע ההיתר בדייתא ו"ל דאביי
קבלה מרבא שדחה לו ואזר בו :
דחדוש הוא . פי' בקונטרס
דשניהן מין היתר זה
לבדו וזה לבדו וכשנתערבו נאסרין
וטעם זה לא קאמר באלו עוברין (פסחים
דף מד:) ובפ' ג' מינים (מיר דף נז.)
דהא כלאים נמי הכי הוו ומסיק דהייט
חדושא דאי תרו ליה כוליה יומא בחלבא
שרי אע"ג שנבלע החלב בבשר אע"פ
שהוא טון לפי שהוא גלול והבשר שוהה
בתוכו וכי בטיל ליה אסור :
אמר רבא דרך בשול אסרה תורה .
דיחוד בעלמא הוא דמהכא
ליכא למילף אבל טעם כעיקר הוי
דאורייתא כדפי' "(בקונטרס) פ' גיד
הנשה (נעיל דף לח: ד"ה רבא) :
דאמר רבא קסבר רבי יהודה
כו' . פי' בקונטרס דאמר
רבא בפ' גיד הנשה (שם דף ק:) ואין
לשון זה שם אבל בפ' הקומץ רבה (מנחות
דף כט. ושם ד"ה אמר) איתיה גבי רבי
יהודה אומר מנחת כהנים כמנחת כהן
משיח כו' ומדרבא דאמר הכי בפ' גיד
הנשה (נעיל דף ק:) אליבא דרב לא
בעי לאקשויי הכא דרב אדרב דאיכא

ר"מ מ"ז

לשנויי כדמשני אביי התם כשקדם וסלקו אבל בהיתר דהקומץ רבה
(מנחות דף כט.) ליכא טעמא אחרינא לרבי יהודה אלא כמו שמפרש
רבא ולהכי פריך שפיר מינה וא"ת אמאי לא פריך מדרבי יהודה
גופיה דלקמן קאמר רבי יהודה בברייתא האי ליבא גופיה דקאמר
רב הכא אדרבא דמפרש טעמא דרבי יהודה וי"ל דלא שמיע ליה
ברייתא כי היכי דלא שמיע ליה לרב דאי ידע ליה רב לא הוה
ליה למימר אלא הלכה כרבי יהודה ותו לא ועוד י"ל דברייתא דרבי
יהודה משמע שפיר דאין ברוטב ששיש לבטל החתיכה מדאמור רבנן
עד שיתן טעם ברוטב ובחתיכות משמע דליכא ברוטב לחודיה כדי
לבטל : **אפשר** לסוחטו מותר . פי' דיעבד אי נסחט האיסור
ונתבטל מותרת (ג) עם החתיכה שכבר נאסרה אבל לכתחלה אין
מבטלין איסור כדפירש בקונטרס :

אמאי

[סנהדרין ד:]

נעיל דף ק'

מנחות כט. נעיל ק:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמר רב וכו' נאותה חתיכה אסור לאסור כל הקדירה קאמר דכיון : (ב) ד"ה ליגע וכו' כמי שאינו שאינו מועיל : (ב) תוס' ד"ה אפשר וכו' מותרת גם החתיכה :

רבינו גרשום

התם איזורו מוכיח עליו כלומר הא קא חזינן דלית ליה המיינה ומדהמיינה סנהא בביתיה דליתיה עילויה ש"מ דלית ליה חלק אחר: טיפת חלב שנפלה על חתיכה כו' כלומר הקדירה של בשר היתה אצל האור והחזה מבשלת ונפלה טיפת חלב על חתיכה של בשר בקדירה: ש"מ ס ע פ ו אלא ממשו בעלמא. [דאורייתא] כגון ירק שנתבשל בה גיד הנשה ושאר איסורין כגון נבלה שבישלה עם בשר טהור דהוא בנותן טעם: מבשר בחלב מ"ט לא גמרינן דחדוש הוא. כלומר מאי חדושו דאי זה בפ"ע וזה בפ"ע מאחר ואם נתבשל בשר בחלב אסור: דרך בישול אסרה תורה. כלומר ומהו דרך בישול דכל דבר שמתבשל בקדירה דרכו ליתן טעם והאי נמי לא אסרה תורה אלא דרך בישול: אמר רב כיון שנתן טעם באותה חתיכה כו' . כלומר לא צריך ליתן טעם בכל הקדירה כולה . אלא כיון שנתן טעם בחתיכה אחת כו' : כל מין ומינו ודבר אחר כו' כלומר מין ומינו זהו חתיכה שנפל עליה החלב ושאר חתיכות ודבר אחר זהו הרוטב . כלומר דכיון דחלב אינו נותן טעם אלא בחתיכה אחת ולא ברוטב הרוטב רבה עליו ומבטלו: הכא במאי עסקינן ברוטב עבה כלומר דדמי כבשר ואינו דומה כמי שאינו מינו: ומאי קסבר אפשר לסוחטו כו' כלומר מאי קסבר רב אי קסבר אף על פי שנפלה חלב על חתיכה כיון שנסחטו מסנו כשרותה מיתתה החתיכה דליכא לאיסורא בעינה אמאי חתיכה נעשית נבלה ואי סלקא דעתך אפשר לסוחטו אסור כלומר אע"פ שנסחטו

שיטה מקובצת

(ג) לאסור את כל הקדירה קאמר דכיון דנאסרה החתיכה עצמה :

ורבי יהודה אכילה כתיב ביה . וא"ת והרי נמלה ונשר שרצים דכתיב בהו אכילה ומחייב בכל שהוא כדתנן בפרק בתרא דמסות (דף יג.) ולא פליג ר' יהודה וי"ל דאכילה דהתם איצטריך דלא איכא ד' לו חמשה זיתים דחייב בחד זית אבל הכא אמרינן דר' יהודה מאכילה אבילה כתיב ביה . וא"ת אבילה דכתיב בה אב

3

לב ובמקום הפסד יש להקל. ולקלפמ"ם בסקקס"ה דאפי' בקרום ממש יש מממיריסגרת' דהכא בגלוי ונקרם יש להקל ג"כ במקום הפסד מרובי כיון דאין כאן אלא איסור דרבנן ויש לסמוך בכה"ג אחשובה ר' שמעון ב"ח שבמרדכי והשובה מיימוני וכן הוא דעת סה"ח וש"ד בים לו דין קרום ועוד שבח"ח כלל ע"ט דין ג' כתב דבדיעבד יש לסמוך אהיתר מקילין מעמע אפילו במקום שאין הפסד מרובה מ"כ הוא משום דיגלגול ונקרם לגמרי לדין קרום וא"כ אף למ"ש דבמקום שאין הפסד יש להתמיר אף בקרום ס"ל בגלוי ונקרם והו דהרי הרי"ף והרמב"ם ואחר פוסקים והמחבר מכללם מתירין אפי' בגלוי והב"ח בסי' פ"ח פסק בקרום ממש בכרב ובגלוי ונקרם כתב דנקטינן להתמיר באיסורא דאורייתא ויש לו דין גלוי ואפי' בהפסד מרובה ולא כמ"ש בהגהת ש"ע סי' פ"ז עכ"ל והיומה דמלי איסורא דאורייתא איכא הכא הא מן התורה אינו אסור אלא דרך ביטול והלב אינה בקיבה זו לא נאסר אלא ע"י מליחה או כבוש ואולי לא קאי אלא אהלב שנמצא בקיבה כשרה שיעקה מן הערפה אלא דפטרו לגוזי מייני ועוד דא"כ מאי הסיג על הרב מיהו נראה דיש להחיר אפילו בכשרה שיעקה מן הערפה דמשוים לגוי ונקרם לקרום מתחלה לסמוך עליהם בכה"ג וגם ס"ל שהרשב"א שכתב בת"ה סקלר נקרם בחיי בכהמה אין בדבריו הכרע כ"כ די"ל דאורחא דמילתא נקט כדי להבאיחו עם כל הנך פוסקים לגיגי בהר"ם האחרון לא הזכיר כלום מזה ואדרבה משמע שם איפכא שבתב בת"ה בתרוך (ד' פ"ח ע"ב) וז"ל ונראין דברי ר"ח ז"ל שפי' דהא דאמרינן דמעמידין בחלב שבקיבה הייט בקרום דכל שנקרם ס"ל כפירשא ואורחיה דמילתא הכי דאין מעמידין. בחלב גלוי אלא בקרום עכ"ל משמע שבא לפרש הא דקתני סתמא דמעמידין ולא מחלק בין קרום לגלוי הייט משום דאורחא דמילתא הכי הוא דמעמידין בקרום ואי תימא דגלוי ונקרם ס"ל דאסור אכתי לא ס"ל לתנא למיסתם אלא ודאי כיון שנקרם אח"כ חשוב כנקרם בחיי בהמה גם מ"ש הב"י ממשמעות כל הפוסקים דבעינן נקרם בחיי בהמה אינו מוכרח כלל: לג עור הקיבה לפעמים כו'. וס"ה שאר בני מעיים כשמייבשים אותן עד שנעשו כעין ומ"מ נראה דלהתהלה אין לעשות כן: לד יש בה טעם בשר. כלומר כשאין נבגיהם ס' נגד הטור והמחבר אזל לטעמיה דס"ל לקמן ר"ס ס"ח דסמכינן אהטעימת הטוחב הטובים לכך כתב סתם אם יש בהם טעם בשר אבל אין קי"ל דלא סמכינן אהידנא אהטעימה טובד כוכבים וכמ"ש הרב בהג"ה שם והלכך לעולם משערינן בס' והייטו דכתב הרב בהג"ה ליתא דאיכא ס' וק"ל: לה אבל המעמיד בעור קיבת נבילה. אהילוק זה כתבו הפוסקים דעור קיבת כשרה שאינה מחבר שהוא מוחר ולית בה איסור אלא משום חבורו עם הנבילה כל אימת דלא יהיה טעמא לאו בשר נבילה וכיולא בו שאסור מעצמו כיון שהוא מעמיד אינו רואין כאילו האיסור בעין ומהרש"ל פסק בפ"ס סי' ק"ו דאפילו המעמיד בעור קיבת נבילה בטל בס' *) ואין דבריו מוכרחים: לו אבל אם היה שם נ"ב מעמיד כו'. נראה דדוקא כשאין האיסור יכול להעמיד לבדו אלא

בטלמא: (יב) העמיד גבינה בעור כו'. פי' שנתן אחיכת הטעור בחלב: (יג) הוי זה וזה גורם. זה למד ממ"ש המרדכי ס"פ כ"ה וז"ל וכ"ב אחיר מעטם אחר דמסתמא לא הטעמיד כל אחלב שבקדירה מקיבה אכולה אסורה דהייטו הלעולו אלא מן הקרום דאין רגילות שיהא קיבה בקדירה להעמיד אחלב אלא יהא מעמע מקיבה אקרומה וגם פעמים יותר מן הקרום דה"ל זה וזה גורם דמותר מידי דהוי גבי אחור כו' אבל אם אין באיסור לבד להחמיר אם לא שיהייטו אהיתר לכ"ע מותר עכ"ל ומזה למד רמ"א כאן דאם יש סיוע מן הסיתר מותר אע"פ שאפשר שהיה גם באיסור לאוד כדי להעמיד. דהוי ליה זה וזה גורם ואיתה לי דמוכח מדברי אביי בפרק כל הבלמים (דף מ"ט) דלא מקרי זה וזה גורם אלא אם אין באחד מהן לבד כדי לאחן ובזה פליגי ר"ח ורבנן וקי"ל דמותר אבל אם יש באיסור לבד לאחן לא מסני מה ממסייע לו אהיתר ואין זה בכלל זו"ג וכך כתבו אתוספות אהדיא בפ' בתרא

יא אם (יב) העמיד גבינה בעור קיבת בשרה לד יש בה (כח) טעם בשר אסורה ואם לאו מותרת לה (לא) כב אבל המעמיד בעור קיבת (כט) נבילה ומריפה ובהמה טמאה אוסר בכל שהוא:

הגה משום דדבר האסור בעצמו ומעמיד אפילו באלף לא בטיל (כ"כ כ"י לדעת הרשב"א וה"ן) [לא] ודוקא אלא היה שם מעמיד אחר רק האסור לך אבל אם היה שם ג"כ מעמיד (ל) היתר (יג) הוי זה וזה גורם (מ) ומותר אם איכא ס' נגד האסור (ממשמעות המרדכי):

יוסף בשם רשב"א ובשם הפוסקים) ויש מקילין בזה (ש"ך בבית יוסף בשם המרדכי) לב ובמקום הפסד יש (כו) להקל לג [בט] עור הקיבה לפעמים מולחים אותו (כז) ומייבשין אותו ועשה כעין וממלאים אותו אלב (יט) מותר דמאחר (כ) שנתייבש הוי (בא) כעין בטלמא ואין בו אחלוחים בשר (ב"י בשם שבולי הלקט):

נקודות הכסף

דאלי"ב שיטור נ"ל כה לענין מליחה כדי קליפה א"ל שיטור אלא לענין מליח בכשא"מ לאחוב כל מה שנכנס בתב כרא"ם שם שעורה לגיגי אלא ודאי כדפי' וזה כרור ועי"ש דשעור וכ"י לא קאי אלא לעמד בה יום אלא הכ"ב בסג' שבתב אחמת הייטו אחוב לעשמיה אחון קי"ל לבשר כל מליחה בש' ואלאקמן פי' ק"ס:

פרי חדש

גם זה אינו כלום הדא אין עשה לשוק כל"י מקו"ל דכון וכמו שבארתי לעיל ועוד דהא לי' יעקב כל אחיים מעו"ת בגידין ומותרות אף אין לשם קליפה בכה דאי הוא דקאי לגמורות דקאמ' מ"ק הא אחמת דבעי קליפה קשה ומה שייך למיתר בזה אם הין מעורות בגידין אוף דבר אחיו דאם קיום לשיקה זו ואין לנו לפרש בגיגי גמורות אלא אם כ"ש והרמ"ם דהייטו שנמר אחלון ואהלכון ולכאו' יראה שיכונו רש"י דהא גמורות אחמת קאי אמעע דכל שנמר אחלון כגי לחיות ועוד דכלי"ג קמת קאי ליה אגב אל כיים אמעע מעוין ומחוכין יפה ואין זה אלא אחלון. כרש כד דיקינן שאי בכי הרשב"ם ביקר מהא דהא גמורות דקאמר מ"ק הייטו אלא ואם אינו אלא אמעע דגמורות דקאמר מ"ק הייטו אלון ואחלון ואם אינו אלא אמעע דגמורות אינם בגידין ולכי קאמר ר"י אם יש מעורות בגידין אחריו. נמינו לפרוי בהשיקר בפסק אחמר אם עגמרם בגיגי הייטו שיש לה אלון והלון אי כיון כמוכלה לעגמם ומה אי יש דין אלא אף אינו מעורב בגידין ואם אין לה אלא אלון אף אינו מעורב בגידין אם אינו ואמרת לאלא אחר:

מטה יהונתן

אינם אחיכין אלון ואחיכ נקרם אלון ואם כאוי לאחמיד בו והוי בטיל דבר אחמעיד וק"ל: (סעיף י"א בהג"ה) דגיי זו"ג ואחורה. עיין ש"ך ס"ק נ"ו פפקק כאם. שיש בכל אחר כדי לאחמיד ופס"ם ס"ק נ"ח נ"ט אחמרי דאמור אל מוקין ואחרוסה מנאל לאוד בעיסה לאיסקה סילכתא כמ' כל אלאמים דבשיש באיסור לבדו כדי לאחמן אסור אם יש בו מוכרח אין זה מכחיב אלא אם אינו מעלה ואינו מוריד מעא"כ בדבר אחמעיד דאלי' אחכיבות י"ל כיון דאיכא בהדי דבר אחמותר אוב ליה לי' אחיבות דבר אחמעיד ובטיל:

יד אפרים

עכס"ם ופ' בספר אחכרים סימן נ"ג: (שם סעיף י' בהג"ה) לפעמים מולחים אותן ומייבשין. עכס"ם וע' בחס"ם שבכיות בשם בנזכרים אחון העור אחמ"ם שהוא יבש בעין וכן יש לאסור דבש אחמיאין בגודות אל עור מגד בבשר ובחב אחמ"ב ושמעון שבן נוהגים בקנאחל ובכל אחרי אחרי"ה לאסור בגודות אל עור מגד בבשר ובחב אחמ"ב ובספר בית דוד אחור בגיגיה ואחיר בחס"ב בגודות אל עור מגד בבשר ובחב אחמ"ב ובגודות אל עור מגד בבשר ובחב אחמ"ב דבשר אל מוקין ואחרוסה מנאל לאוד בעיסה לאיסקה סילכתא כמ' כל אלאמים דבשיש באיסור לבדו כדי לאחמן אסור אם יש בו מוכרח אין זה מכחיב אלא אם אינו מעלה ואינו מוריד מעא"כ בדבר אחמעיד דאלי' אחכיבות י"ל כיון דאיכא בהדי דבר אחמותר אוב ליה לי' אחיבות דבר אחמעיד ובטיל:

יד אברהם

בגוד: (שם סעיף י"א בהג"ה) הרי זה וזה גורם ואסור אי איכא ס' נגד האיסור. עיין בט"ז ובנקר בגוד. ובכר כ"כ בתו"ה בלי ס"ה: עיין בתבו"ה שכתב בקבוק אחר הטור אחמ"ם אחר אחלוק בו בר מעכה אחמות לאו לאיסור אחו. ואחמה בס' מ"ו דהא ס"ל מבבל בס"ח ויש ביטול אחר ביטול וגם בתבו' ס"י מ' נ"ח כתב דזה הוי ביטול. ול"ל דהעיקר אמ"ם בטולא אל דזה הוי בטיל אלא אם אינו בטיל אל דזה הוי בטיל אלא אם אינו בטיל אל דזה הוי בטיל אלא אם אינו בטיל

רבי יהודה אומר כותח וכל מיני כותח. אור"י בשם ר"ת דר"י אחי כב"ה ואסר בכותח משום דשם בעליו עליו ויודעים שהוא כותח של פלוני ויסברו שמכרו בפסח ע"י נכרי אי נמי יסברו שבפסח מכרו ישראל לנכרי ולכן אוסר ר' יהודה למכור כותח לנכרי וא"ש אף לר"ת דמפרש ברישא אלו עוברים (לקמן מב.) דמותר להשהות כותח בפסח:

חרכו קודם זמנו מותר בהנאה אף לאחר זמנו. וכגון שנפסל מלאכול לכלב דבעינן אחר לא הוי שרי דומיא דפת שעיפשה בפ"ק (דף מו:): **עבר** זמנו אסור בהנאה פשיטא. רש"י ל"ג פשיטא דהא רבי יוסי הגלילי פליג ושרי חמץ בהנאה כל שבעה ואין לפרש פשיטא דאסור בהנאה מדיוקא דרישא דדרך התנא בכמה מקומות לכפול את דבריו ועוד דלא משני שפיר ונראה דפריך פשיטא משום דתנא בפ"ק (דף יא:) דשרפין חמץ אלמא אסור בהנאה דלר' יוסי הגלילי א"ל לשורפו אלא ירילנו לפני כלבו או ימכרנו לנכרי:

בהדי דקשריף ליה ליתהני מיניה. משום דלר' יהודה דאמר חמץ בשריפה אפרו מותר דתניא בפ' בתרא דתמורה (ד' לה.*) כל הנשרפין אפרן מותר וקס"ד בהדי דקשריף ליה ליתהני מיניה אבל לרבנן דאין מלוהו בשריפה והוי מן הנקבריס דאמרינן בפרק בתרא דתמורה אפרן אסור ופשיטא לדידהו דבהדי דקשריף ליה אסור ליהנות ממנו:

כל מקום שנאמר לא יאכל. וא"א יהא כתיב כי כל אוכל חמץ ונכרתה והא כתיב כי כל אוכל חמץ ונכרתה וכי תימא אין הכי נמי א"כ לקמן (דף כג:) דבעי מאי איכא בין חזקיה לר' אבהו לימא דאיכא ביניייהו הא ואור"י דלא יאכל ולא תאכל ילפינן מלא תאכלו אבל כי כל אוכל לא ילפינן מלא תאכלו:

ליכתוב רחמנא תתנה ואכלה ומכור. משמע דאי הוי כתב הכי לא הוה דרשינן אלא כר"מ וכן באיזהו נשך (ב"מ כא.) גבי נשך ותרבית והא דאמרי' בקדושין (ד' נב:) ורבנן אי ס"ד כרבי יוסי הגלילי ליכתוב רחמנא מפני שיבה תקום והדרת תקום והדרת פני זקן הייט משום דלשון והדרת לא שייך אמפני ולשון פני לא שייך אתקום והכך קראי דאין להן הכרעה שאת אדור מחר משוקדים וקס (יומא ד' נב.) אין עניים לכאן דהתם מצי קאי אדלעיל או אלתתא אבל הכא תרוייהו לא מצי קיימי אגר לחודיה או אנכרי לחודיה ובפ"ב דזבחים (ד' כד.) פליגי תנאי גבי ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן איכא דמוקי אצבעו אלקיתה ולא אנתיה משום דפשטיה דקרא קאי אלקיתה דלפניו ואיכא דמוקי לה אנתיה דלאחריו ולא אלקיתה משום דמשכחת בדוכתא אחרינא ולקחת מדם הפר ונתת על קרנות המזבח באצבעך דקאי אצבע אנתיה ואיכא דמוקי לה אתרוייהו משום דמשמע ליה אלקיתה כפשטא דקרא ואנתיה נמי כדמוכח בקרא אחרינא*) :

בשלמא לרבי מאיר. תימה לר"מ נמי יקשה הא איצטריך לאקדומי נתיבה דגר ומי' ר"י דודאי אי לא הוה כתב קרא כל עיקר הוה ידעינן מסברא לאקדומי אבל השתא דכתב נתיבה תתנה ואכלה ומכור אי לא הוה כתב אז ה"א דאתא למידרש שאין צריך להקדיש ואיך ליכתב נמי גר ונכרי דאי לא הוה

ר' יהודה אומר כותח וכל מיני כותח אסור למכור שלשים יום קודם לפסח: ומותר בהנאה: פשיטא לא צריכא שחרכו קודם זמנו וקמ"ל כדרבא (ה) דאמר רבא "חרכו קודם זמנו מותר בהנאה אפילו לאחר זמנו: עבר זמנו אסור בהנאתו: פשיטא "לא צריכא לשעות דרבנן *דאמר רב גידל אמר רב חייא בר יוסף א"ר יוחנן המקדש משש שעות ולמעלה אפילו בחיטי קורדניתא אין חוששין לקדושין: ולא יסיק בו תנור וכירים: פשיטא לא צריכא (ג) לר' יהודה דאמר אין ביעור חמץ אלא שריפה סלקא דעתך אמינא הואיל ואמר ר' יהודה מצותו בשריפה בהדי דקא שריף ליה °ליתהני מיניה קמ"ל [אמר חזקיה "מנין לחמץ בפסח שאסור בהנאה שנאמר °לא יאכל חמץ לא יהא בו היתר אכילה טעמא דכתב רחמנא לא יאכל חמץ הא לא כתב לא יאכל הוה אמינא איסור אכילה משמע איסור הנאה לא משמע ופליגא דר' אבהו *דא"ר אבהו "כל מקום שנאמר לא יאכל לא תאכל לא תאכלו אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה (*משמע) עד שיפרט לך הכתוב כדרך שפרט לך בנבילה *דתניא °לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתנה ואכלה או מכור לנכרי וגו' אין לי אלא לגר בנתינה ולנכרי במכירה לגר במכירה מנין ת"ל לגר אשר בשעריך תתנה או מכור לנכרי בנתינה מנין תלמוד לומר תתנה ואכלה או מכור לנכרי נמצאת אומר אחד גר ואחד נכרי בין במכירה בין בנתינה דברי ר' מאיר *ר' יהודה אומר "דברים ככתבן נתינה ולנכרי במכירה מאי טעמא דרבי יהודה אי סלקא דעתך כדאמר ר' מאיר ליכתוב רחמנא לגר אשר בשעריך תתנה ואכלה ומכור או למה לי שמע מינה לדברים ככתבן ור' מאיר או להקדים נתינה דגר למכירה דנכרי ורבי יהודה הא לא *צריך קרא כיון דגר אתה מצווה להחיותו ונכרי אי אתה מצווה להחיותו לא צריך קרא סברא הוא בשלמא לר' מאיר דאמר אחד גר ואחד נכרי בין במכירה בין בנתינה מדאיצטריך קרא למישרא נבילה בהנאה הא כל איסורין שבתורה אסורין בין באכילה בין בהנאה אלא לרבי יהודה דאמר לדברים ככתבן הוא דאתא הא כל איסורים שבתורה מנא ליה דאסורין בהנאה נפקא ליה °מלכלב תשליכון אותו אותו

ר' יהודה אומר כותח וכל מיני כותח. מותרין בו פירורי לחם ואסור משום חמץ: שלשים יום. דס"ל כב"ש וזה איכא נאכל מהר שאין אוכלין אותו אלא מטבילין בו והני שלשים יום משעה שחל עליו חובת ביעור משעות אלין בהלכות הפסח: ומותר בהנאתו. קס"ד אשעה שמותר לאכול קאי: תורה אור פשיטא. דהא אמרת מאכיל ומוכר היינו הנאה: לא צריכא כו'. והאי מותר אלאחר זמן קאי וכגון שחרכו באור יפה קודם זמנו שבטל טעמו ומראיתו: עבר(ג) זמנו אסור בהנאה לשעות דרבנן ה"ג ולא גרסי' פשיטא דהא אפי' בפסח איצטריך לאשמעי' דהא איכא רבי יוסי הגלילי דשרי בהנאה כל שבעה לקמן: לשעות דרבנן. כלומר האי זמנו זמן אכילתו משמע ואפילו שעה ששית שאין איסורו אלא מדרבנן הוי אסור אף בהנאה: משש שעות. על כרחך מתחלת שש משמע דאי לאחר שש דאסור מדאורייתא מאי אתא לאשמעינן פשיטא דאין מקדשין באיסורי הנאה: מיני קורדניתא. קשות הן ואפ"ה אם באו לחשש חמץ כגון שנפלו עליהן מים אסור: פשיטא. דהא אמרת אסור בהנאתו: לא יאכל. מדקרינא לא *יאכל משמע לא יהא בו היתר המביא לידי שום אכילה ואסתם הנאות לידי אכילה הם באות שלוקח בדמיס דבר מאכל: עד שיפרוט לך הכתוב בו. היתר הנאה כדרך שפרט לך בנבלה שלא הכתוב כתוב בה אלא לא תאכלו והולך להתירה בהנאה כדכתיב או מכור לנכרי לגר בנתינה לנכרי במכירה לא גרסינן אלא ה"ג כדרך שפרט לך בנבלה דתניא וכו': מ"ל לגר אתנה ואכלה או מכור. דרוש ליה לגר וכן גבי לנכרי נמי דרוש תתנה ואכלה או מכור לנכרי: דברים ככתבן. כך מצותה לא יתנה לנכרי ולא ימכרנה לגר: או. לשון חילוק ואי כר' מאיר קאמר קרא דתרוייהו לגר ותרוייהו לנכרי לא נכתוב או: להקדים נתינה דגר למכירה דנכרי. אם יש גר ליתנה לו נתינתו קודמת למכירתה לנכרי והאי גר בגר הוסב קאמר שקיבל עליו שלא לעבוד עכו"ם ואוכל נבלות: גר אחר מצוה להחיותו. דכתיב (ויקרא כה) גר ותושב וחי עמך: סברא היא. מסברא אנו יודעין שנתינה לגר קודמת דחיות הגר מצוה אבל מכירה לנכרי מאי מצוה איכא ואיצטריך קרא לחלק ולאסור ליתן במתנה לנכרי ולמכור נבלה לגר: בשלמא. לר' אבהו אליבא דר"מ מצי למילף מדאיצטריך קרא למישרי נבלה הא כל איסורין שבתורה דכתיב בהו לא תאכל כי הכא אי לא הדר פריט בהו היתרא אסורין הן באכילה ובהנאה: אלא. לר' אבהו אליבא דרבי יהודה מנא ליה דילמא האי פרט דנבלה לאו למשרייה בהנאה אתא דלא איצטריך אלא להחמיר ולומר דלנכרי במכירה ולגר בנתינה דאי לא כתיבה הוה אמינא כל הנאות מותרות בה: נפקא ליה. לרבי אבהו ואליבא דרבי יהודה מדכתב בטרפה לא תאכלו ומיעט בה לכלב תשליכון אותו אותו

[ולקמן מז:]

קדושין מו:[ע"ש]כ"ק מת. [ע"ש] מולין קיד: [ע"ש]

[*ע"ל במשמע וכן איתא בכ"ק מת.]

רבינו חננאל

בן בתירא אומר כותח וכל מיני כותח אסור למכור שלשים יום קודם לפסח: והלכתא כפשטא דמתני' ואם חרכו לפני זמנו מותר בהנאתו אפי' לאחר זמן איסורו: עבר זמנו אסור בהנאתו אקיסנא בזמן איסורו משש שעות ולמעלה. תנן פשטא כרב המקדש משש שעות ולמעלה [בחיטין שנתן בהן מים] אפילו בחיטי קרדניתא שהן חזקות ולא מחמעי היא אין חוששין לקדושין: אמר חזקיה מנין לחמץ שאסור בהנאה שנאמר לא יאכל חמץ לא יהא בו היתר אכילה ומתוך דבריו שמענו דכל איסורא דלא כתיב בהו לא יאכל מותרים בהנאה ופליגא דר' אבהו דאמר כל חיכא דכתיב לא יאכל לא תאכל לא תאכלו אסור בין באכילה בין בהנאה עד שיפרט לך הכתוב כדרך שפרט בנבלה לגר אשר בשעריך תתנה ואכלה וחלקו במקרא הזה ר' מאיר אומר אחד גר ואחד נכרי בין במכירה בין בנתינה ר' יהודה אומר דברים ככתבן כלומר כדכתיב קרא לגר בנתנה ולנכרי במכירה ואמרינן לר' מאיר דאמר דנכרי והגר דינם אחד היא תתורה התירה לך אמרי' מדאצטריך קרא למישרא נבלה בהנאה מכלל דשאר איסורין שבתורה אסורין אפילו בהנאה אלא לר' יהודה

הגהות הב"ח

(ה) גם' כדרבה דאמר רבה חרכו קודם זמנו: (ב) שם לא צריכא אלא לר' יהודה: (ג) רש"י ד"ה ה"ג עבר זמנו וכו' דרבנן ולא גרסינן כל"ל:

גליון השרים

גמ' ליתהני מיניה קמ"ל. עי' לעיל דף ה' ע"א תד"ה ואומר: תוס' עבר זמנו וכו'

עין משפט נר מצוה

ג א מיי' פ"ג מה' חמץ ומצה הל' יא סמג עשין עט טור ש"ע א"ח סי' תמה סי"ב וסי' תמב סעיף ט:

ד ב מיי' פ"ח מה' מע"ר הל' ט סמג עשין עט טור ש"ע א"ח סי' תמג סעיף ח:

ה ג מיי' שם הלכה ב:

ו ד מיי' פ"ח מהלכות מאכלות אסורות הל' יט סמג לאוין קנט:

ז ה מיי' פ"י מהל' ע"ז הלכה ד:

4

מסורת השרים

לעיל ז.

ע"ז כ.

שם[לקמן כב:]

[וע"ל בתוס' שבועות כב: ד"ה לינעיות לימא]